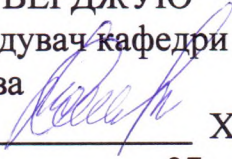

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри підприємництва і
права
Х. МАХМУДОВ
«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія держави і права України

Освітньо-професійна програма Правознавство

спеціальність 081 Право

галузь знань 08 Право

освітній ступінь Бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2020-2021 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія держави і права України» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Правознавство спеціальності 081 Право.

Мова викладання державна.

Розробник: Осташова В., доцент кафедри підприємництва і права, к.ю.н., доцент

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва і права

Протокол від 27 серпня 2020 року № 1.

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Право»

Протокол від 28 серпня 2020 року № 1

Голова

(О. Кальян)

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	165
Кількість кредитів	5,5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (курс)	1
Семестр	2
Лекції (годин)	30
Семінарські (годин)	26
Самостійна робота (годин)	109
в т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота) (годин)	-
Вид підсумкового контролю	екзамен

*настановчі лекції

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Історія держави і права України» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні предметів у загальноосвітніх навчальних закладах «Історія України» (рівень стандарту / академічний рівень; профільний рівень) (за програмами до вересня 2018 року) або «Історія України (рівень стандарту). Історія: Україна і світ. Історія України: всесвітня історія (інтегрований курс)» (за програмами з вересня 2018 року); «Правознавство» (рівень стандарту / академічний рівень; профільний рівень) (за програмами до вересня 2018 року) або «Громадянська освіта (інтегрований курс)» і «Правознавство» (профільний рівень) (за програмами з вересня 2018 року).

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права України» – формування у здобувачів вищої освіти як майбутніх висококваліфікованих спеціалістів необхідного базису знань про визначальні факти, явища, процеси, закономірності і тенденції державно-правового розвитку України з урахуванням конкретного історичного періоду.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права України» є опанування інструментарієм науки історії держави та права України; вивчення конкретних державних інститутів та систем права; розкриття основних закономірностей процесу державно-правового розвитку, починаючи з часів виникнення держави і закінчуючи політичними і правовими структурами сучасності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми Правознавство у здобувачів вищої освіти 2020 р. н. мають бути сформовані наступні компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

фахові:

ФК 2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

ФК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

Програмні результати навчання згідно освітньо-професійної програми Правознавство (для 2020 р.н.):

ПРН 2. Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Історія держави і права України як наука і навчальна дисципліна

Предмет, мета і завдання курсу історії держави і права України. Функції та періодизація історії держави і права України. Історіографія та джерела історії держави і права України.

Тема 2. Перші державні утворення та їх право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я

Держава скіфів: суспільний і політичний лад, джерела і основні риси права. Античні міста-держави у Північному Причорномор'ї: суспільний і політичний лад, джерела й основні риси права. Боспорське царство: суспільний і політичний лад, джерела і основні риси права.

Тема 3. Ранньофеодальна держава Київська Русь. Право Київської Русі.

Розселення східних слов'ян на території України. Об'єднання союзів племен і створення союзу слов'янських племен під назвою "Русь" (VII ст.). Етапи державно-правового розвитку Київської Русі. Теорії походження Київської Русі. Суспільний лад. Правове становище окремих верств населення Київської Русі. Державний лад. Центральні органи влади й управління. Джерела права Київської Русі. Розвиток права на території України в період феодальної роздробленості (сер. XII - сер. XIV ст.).

Тема 4. Галицько-Волинська держава та її право (XIII – друга половина XIV ст.)

Утворення та розквіт Галицько-Волинського князівства як центру об'єднання земель південно-західної Русі. Суспільний лад. Державний устрій. Верховна влада князя та її обмежений характер. Місцеве управління. Магдебурзьке право на західноукраїнських землях. Особливості правової системи. Джерела права. Церковне законодавство.

Тема 5. Литовсько-Руська держава та її право (друга половина XIV–XVI ст.).

Утворення Литовської держави. Ліквідація автономії українських земель. Польсько-литовські унії. Зміни у правовому статусі українських земель. Суспільний лад. Державний устрій та місцеве управління. Судова система. Джерела права. Норми державного права.

Тема 6. Право Запорізького козацтва у XVI – на поч. XVIII ст. Запорозька Січ, її військово-адміністративний устрій та право

Причини та умови виникнення українського козацтва. Адміністративно-територіальний поділ Січі. Система органів військово-адміністративної влади. Правова система Запорозької Січі. Джерела права. Характерні риси права. Поняття і види злочинів на Січі.

Тема 7. Суспільно-політичний лад і право на українських землях у складі Речі Посполитої (друга половина XVI – середина XVII ст.). Формування правової системи України у період визвольних змагань середини XVII ст.

Люблінська унія 1569 р. та створення Речі Посполитої. Польська експансія та її вплив на соціальну й політичну еволюцію українського суспільства. Державний лад. Система органів місцевого управління. Судова система. Литовський статут 1588 р. Поширення на українські землі магдебурзького права. Розвиток права на українських землях за часів Речі Посполитої. Джерела права України періоду визвольних змагань середини XVII ст. Державне право України періоду формування національної козацької держави середини XVII ст. Міжнародно-правовий статус України у середині XVII ст.

Тема 8. Українська гетьманська держава та її право (середина XVII – кінець XVIII ст.). Ліквідація української державності та національної правової системи у складі Російської імперії.

Політико-правове становище Гетьманщини у складі Росії. Суспільний устрій. Українські феодалі. Органи управління Українською гетьманською державою (середина XVII – кінець XVIII ст.). Міське самоврядування. Судова система. Ліквідація автономії України. Ліквідація Запорозької Січі (1775 р.). Основні етапи ліквідації української державності в складі Російської імперії. Карально-охоронний апарат в українських землях у XVII – першій половині XIX ст.

Тема 9. Зміни у правовому статусі українських земель під час перебування у складі Оттоманської та Австрійської імперії в др. пол. XVII – поч. XX ст.

Три поділи Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.), приєднання Криму до Росії та вплив цих подій на політико-правове становище й історичну долю України. Лівобережжя, Правобережжя і Південь України у складі Російської імперії, Північна Буковина, Галичина і Закарпаття у складі Австро-Угорської імперії. Реформи Габсбургів у західних областях України. Правове становище населення та його особливості в окремих регіонах українських земель. Адміністративно-територіальний поділ. Галицька надворна канцелярія. Провінційний становий сейм. Губернатор і губернське правління. Джерела і кодифікація права.

Тема 10. Суспільно-політичний устрій та право на українських землях у складі Російської імперії (XIX – початок XX ст.).

Револьюційна криза початку XIX ст. Суспільний лад. Зміни в соціально-правовому становищі селян унаслідок реформи 1861 р. Реформи в Російській імперії XIX ст. Контрреформи 80–90-х років. Державна дума та представництво в ній України. Джерела права. Кодифікація права України.

Тема 11. Відродження української національної державності та розвиток права у 1917-1920-тих рр.

Утворення Центральної Ради. Універсали Центральної Ради. Діяльність Центральної Ради. Конституція УНР, її зміст та значення. Історико-правова характеристика природи Гетьманату П. Скоропадського. Створення Директорії. Акт злуки УНР і ЗУНР. Законодавча діяльність Директорії. Створення Української галицької армії.

Тема 12. Державно-правове будівництво в УСРР (1919-1921 рр.) та в період нової економічної політики (1921 – початок 1929 р.).

Виникнення Рад робітничих, селянських і солдатських депутатів як органів керівництва революційним рухом. I Всеукраїнський з'їзд Рад робітничих і солдатських депутатів. Проголошення України республікою Рад (12 грудня 1917 р.). Органи управління народним господарством. Трудові армії. Всеукраїнська (надзвичайна комісія для боротьби з контрреволюцією). Становлення радянського права. Перехід до нової економічної політики. Договірні відносини між УСРР і РСФРР. Утворення Союзу РСР. Адміністративно-територіальна реформа. Судова система за Положеннями про судоустрій 1922, 1925, 1929 р. Адвокатура. Структура, функції ОДПУ, ДПК при РНК УСРР та посилення репресивно-каральної спрямованості цих органів. Кодифікація законодавства.

Тема 13. Держава і право України в період тоталітарно-репресивного режиму (30-ті роки ХХ ст.).

Деформація державно-політичної системи. Перебудова місцевих органів влади. Посилення ролі виконавчих структур у місцевих радах. Народні суди – основна ланка судової системи. Тенденції розвитку правової системи. Джерела права. Конституція УРСР 1937 р. Репресивно-правове забезпечення насильницької колективізації. Посилення кримінальної репресії. Зміни в кримінально-процесуальному законодавстві.

Тема 14. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР. Держава і право України в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).

Радянсько-німецький пакт про ненапад і таємний протокол Молотова–Ріббентропа (23 серпня 1939 р.) про розподіл сфер впливу в Європі. Введення радянських військ у Західну Волинь і Східну Галичину. Напад нацистської Німеччини на СРСР. Перебудова державного механізму на початку війни. Встановлення окупаційного режиму та розчленування загарбниками території України. Спроби відродження української національної державності. Антифашистське підпілля та партизанський рух в Україні. Відновлення радянської влади в Україні. Особливості правової системи УРСР в умовах війни.

Тема 15. Держава і право України від періоду десталінізації до «перебудови».

Повоєнний сталінський режим. Десталінізація. Авторитарна командно-адміністративна система управління та її вплив на суспільно-політичне життя. Конституція СРСР 1977 р. і Конституція УРСР 1978 р. Правові основи та діяльність вищих органів влади та управління УРСР. Судова система УРСР. Удосконалення організації та діяльності органів внутрішніх справ. Нормативно-правове закріплення процесу курсу на «перебудову» в СРСР та УРСР (сер.80-х – 1991 рр.). Демократичні зміни у праві УРСР (сер. 80-х – 1991 рр.).

Тема 16. Розбудова правової системи незалежної України після розпаду СРСР і до прийняття Конституції України у 1996 р. Розвиток держави і права України на сучасному етапі.

Становлення та розбудова незалежної України, їх конституційно-правове та міжнародно-правове забезпечення (1991-1996 рр.). Заснування національних органів охорони громадського порядку. Тенденції розвитку правової системи України після проголошення державної незалежності у 1991 р. Трансформація форми державного правління в Україні від президентсько-парламентської до парламентсько-президентської республіки. Розвиток права України на сучасному етапі.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	с	с.р.
Тема 1. Історія держави і права України як наука і навчальна дисципліна	10	2	-	8
Тема 2. Перші державні утворення та їх право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я	10	2	2	6
Тема 3. Ранньофеодальна держава Київська Русь. Право Київської Русі.	12	2	2	8
Тема 4. Галицько-Волинська держава та її право (XIII — друга половина XIV ст.)	10	2	2	6
Тема 5. Литовсько-Руська держава та її право (друга половина XIV – XVI ст.).	11	2	2	7
Тема 6. Право Запорізького козацтва у XVI – на поч. XVIII ст. Запорозька Січ, її військово-адміністративний устрій та право	11	2	2	7
Тема 7. Суспільно-політичний лад і право на українських землях у складі Речі Посполитої (друга половина XVI — середина XVII ст.). Формування правової системи України у період визвольних змагань	11	2	2	7

середини XVII ст.				
Тема 8. Українська гетьманська держава та її право (середина XVII — кінець XVIII ст.). Ліквідація української державності та національної правової системи у складі Російської імперії.	10	2	2	6
Тема 9. Зміни у правовому статусі українських земель під час перебування у складі Оттоманської та Австрійської імперій в др. пол. XVII – поч. XX ст.	10	2	2	6
Тема 10. Суспільно-політичний устрій та право на українських землях у складі Російської імперії (XIX — початок XX ст.)	10	2	2	6
Тема 11. Відродження української національної державності та розвиток права у 1917-1920-тих рр.	10	2	2	6
Тема 12. Державно-правове будівництво в УСРР (1919-1921 рр.) та в період нової економічної політики (1921 — поч.1929 р.).	10	2	2	6
Тема 13. Держава і право України в період тоталітарно-репресивного режиму (30-ті рр. XX ст.).	10	2	2	6
Тема 14. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР. Держава і право України в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).	10	2	2	6
Тема 15. Держава і право України від періоду десталінізації до «перебудови».	10	2	-	8
Тема 16. Розбудова правової системи незалежної України після розпаду СРСР і до прийняття Конституції України у 1996 р. Розвиток держави і права України на сучасному етапі.	10	-	-	10
в т.ч. індивідуальне завдання: контрольна робота	-	-	-	-
Усього годин	165	30	26	109
ЕКЗАМЕН	27	-	-	27

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія держави і права України як наука і навчальна дисципліна	-
2	Перші державні утворення та їх право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я.	2
3	Ранньофеодальна держава Київська Русь. Право Київської Русі.	2
4	Галицько-Волинська держава та її право (XIII — друга половина XIV ст.)	2
5	Литовсько-Руська держава та її право (друга половина XIV–XVI ст.).	2
6	Право Запорізького козацтва у XVI – на поч. XVIII ст. Запорозька Січ, її військово-адміністративний устрій та право	2
7	Суспільно-політичний лад і право на українських землях у складі Речі Посполитої (друга половина XVI — середина XVII ст.). Формування правової системи України у період визвольних змагань середини XVII ст.	2
8	Українська гетьманська держава та її право (середина XVII — кінець XVIII ст.). Ліквідація української державності та національної правової системи у складі Російської імперії.	2
9	Зміни у правовому статусі українських земель під час перебування у складі Оттоманської та Австрійської імперій в др. пол. XVII – поч. XX ст.	2
10	Суспільно-політичний устрій та право на українських землях у складі Російської імперії (XIX — початок XX ст.)	2
11	Відродження української національної державності та розвиток права у 1917-1920-тих рр.	2

12	Державно-правове будівництво в УСРР (1919-1921 рр.) та в період нової економічної політики (1921 — початок 1929 р.).	2
13	Держава і право України в період тоталітарно-репресивного режиму (30-ті рр. XX ст.).	2
14	Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР. Держава і право України в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).	2
15	Держава і право України від періоду десталінізації до «перебудови».	-
16	Розбудова правової системи незалежної України після розпаду СРСР і до прийняття Конституції України у 1996 р. Розвиток держави і права України на сучасному етапі.	-
	Разом	26

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія держави і права України як наука і навчальна дисципліна	8
2	Перші державні утворення та їх право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я	6
3	Ранньофеодальна держава Київська Русь. Право Київської Русі.	8
4	Галицько-Волинська держава та її право (XIII — друга половина XIV ст.)	6
5	Литовсько-Руська держава та її право (друга половина XIV–XVI ст.).	7
6	Право Запорізького козацтва у XVI – на поч. XVIII ст. Запорозька Січ, її військово-адміністративний устрій та право	7
7	Суспільно-політичний лад і право на українських землях у складі Речі Посполитої (друга половина XVI — середина XVII ст.). Формування правової системи України у період визвольних змагань середини XVII ст.	7
8	Українська гетьманська держава та її право (середина XVII — кінець XVIII ст.). Ліквідація української державності та національної правової системи у складі Російської імперії.	6
9	Зміни у правовому статусі українських земель під час перебування у складі Оттоманської та Австрійської імперій в др. пол. XVII – поч. XX ст.	6
10	Суспільно-політичний устрій та право на українських землях у складі Російської імперії (XIX — початок XX ст.)	6
11	Відродження української національної державності та розвиток права у 1917-1920-тих рр.	6
12	Державно-правове будівництво в УСРР (1919-1921 рр.) та в період нової економічної політики (1921 — початок 1929 р.).	6
13	Держава і право України в період тоталітарно-репресивного режиму (30-ті рр. XX ст.).	6
14	Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР. Держава і право України в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).	6
15	Держава і право України від періоду десталінізації до «перебудови».	8
16	Розбудова правової системи незалежної України після розпаду СРСР і до прийняття Конституції України у 1996 р. Розвиток держави і права України на сучасному етапі.	10
	Контрольна робота	-
	Разом	109

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація даного напрямку роботи не передбачена.

9. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 2	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (лекція); - практичні методи (практичні роботи, робота за навчально-методичною літературою, нормативними актами, історичними джерелами); - методи усного контролю (усне опитування, обговорення теоретичних питань); - методи письмового контролю (перевірка письмових самостійних робіт); - метод тестового контролю (розв'язування тестів); - комп'ютерні методи (дистанційне навчання).	<ul style="list-style-type: none"> - виконання завдань на семінарських заняттях; - опитування; - виконання завдань самостійної роботи; - розв'язування тестів; - складання екзамену
ПРН 3	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (лекція); - практичні методи (практичні роботи, робота за навчально-методичною літературою, нормативними актами, історичними джерелами); - методи усного контролю (усне опитування, обговорення теоретичних питань); - методи письмового контролю (перевірка письмових самостійних робіт); - метод тестового контролю (розв'язування тестів); - комп'ютерні методи (дистанційне навчання).	<ul style="list-style-type: none"> - виконання завдань на семінарських заняттях; - опитування; - виконання завдань самостійної роботи; - розв'язування тестів; - складання екзамену
ПРН 4	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (лекція); - практичні методи (практичні роботи, робота за навчально-методичною літературою, нормативними актами, історичними джерелами); - методи усного контролю (усне опитування, обговорення теоретичних питань); - методи письмового контролю (перевірка письмових самостійних робіт); - метод тестового контролю (розв'язування тестів); - комп'ютерні методи (дистанційне навчання).	<ul style="list-style-type: none"> - виконання завдань на семінарських заняттях; - опитування; - виконання завдань самостійної роботи; - розв'язування тестів; - складання екзамену
ПРН 5	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (лекція); - практичні методи (практичні роботи, робота за навчально-методичною літературою, нормативними актами, історичними джерелами); - методи усного контролю (усне опитування, обговорення теоретичних питань); - методи письмового контролю (перевірка письмових самостійних робіт); - метод тестового контролю (розв'язування тестів); - комп'ютерні методи (дистанційне навчання).	<ul style="list-style-type: none"> - виконання завдань на семінарських заняттях; - опитування; - виконання завдань самостійної роботи; - розв'язування тестів; - складання екзамену
ПРН 6	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (лекція); - практичні методи (практичні роботи, робота за навчально-методичною літературою, нормативними актами, історичними джерелами);	<ul style="list-style-type: none"> - виконання завдань на семінарських заняттях; - опитування; - виконання завдань

<ul style="list-style-type: none"> - методи усного контролю (усне опитування, обговорення теоретичних питань); - методи письмового контролю (перевірка письмових самостійних робіт); - метод тестового контролю (розв'язування тестів); - комп'ютерні методи (дистанційне навчання). 	<ul style="list-style-type: none"> самостійної роботи; - розв'язування тестів; - складання екзамену
--	--

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 2	22	22	13,2
ПРН 3	19	19	11,4
ПРН 4	19	19	11,4
ПРН 5	19	19	11,4
ПРН 6	21	21	12,6
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання									
	Виконання завдань на семінарських заняттях		Опитування		Виконання завдань самостійної роботи		Розв'язування тестів		Екзамен	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 2	3,6	6	3,6	6	2,4	4	1,2	2	2,4	4
ПРН 3	3	5	3	5	1,8	3	1,2	2	2,4	4
ПРН 4	3	5	3	5	1,8	3	1,2	2	2,4	4
ПРН 5	3,6	6	3	5	1,8	3	1,2	2	2,4	4
ПРН 6	3,6	6	3	5	1,8	3	1,2	2	2,4	4

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

1. Виконання завдань на семінарських заняттях (0-2 (0-3) бали)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2 ПРН 3 ПРН 4	Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	на високому рівні	1,8-2	2,7-3
ПРН 5 ПРН 6		на середньому рівні	1,5-1,7	2,2-2,7

	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.	на достатньому рівні	1,2-1,4	1,8-2,1
		на низькому рівні	0-1,1	0-1,7

2. Опитування (0-2 бали).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2 ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6	Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.	на високому рівні	1,8-2
		на середньому рівні	1,5-1,7
		на достатньому рівні	1,2-1,4
		на низькому рівні	0-1,1

3. Розв'язування тестів (0-5 балів).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2 ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6	Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.	на високому рівні	4,5-5
		на середньому рівні	3,7-4,4
		на достатньому рівні	3,0-3,6
		на низькому рівні	0-2,9

4. Виконання завдань самостійної роботи (0-1 бал).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2 ПРН 3	Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у	на високому рівні	0,9-1

ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6	контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.	на середньому рівні	0,74-0,89
		на достатньому рівні	0,6-0,73
		на низькому рівні	0-0,59

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – екзамен.

Шкала та критерії та оцінювання екзамену

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 2 ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6	Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.	на високому рівні	18-20
		на середньому рівні	15-17
		на достатньому рівні	12-14
		на низькому рівні	0-11

10. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Виконання завдань на семінарських заняттях	Опитування	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язування тестів	
Тема 1. Предмет і метод історії держави і права України.	-	-	1	5	1
Тема 2. Перші державні утворення і право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я.	2	2	1		5
Тема 3. Ранньофеодальна держава Київська Русь. Право Київської Русі.	3	2	1		6
Тема 4. Галицько-Волинська держава та її право (XIII — друга половина XIV ст.)	2	2	1		5
Тема 5. Литовсько-Руська держава та її право (друга половина XIV—XVI ст.).	2	2	1		5
Тема 6. Право Запорізького козацтва у XVI – на поч. XVIII ст. Запорозька Січ, її військово-адміністративний устрій та право	2	2	1		5
Тема 7. Суспільно-політичний лад і право на українських землях у складі Речі Посполитої (друга половина XVI — середина XVII ст.). Формування правової системи України у період визвольних змагань середини XVII ст.	2	2	1		5
Тема 8. Українська гетьманська держава та її право (середина XVII — кінець XVIII ст.). Ліквідація української державності та національної правової системи у складі Російської імперії.	3	2	1		6
Тема 9. Зміни у правовому статусі українських земель	2	2	1		5

під час перебування у складі Оттоманської та Австрійської імперій в др. пол. XVII – поч. XX ст.					
Тема 10. Суспільно-політичний устрій та право на українських землях у складі Російської імперії (XIX — початок XX ст.)	2	2	1		5
Тема 11. Відродження української національної державності та розвиток права у 1917-1920-тих рр.	2	2	1	5	5
Тема 12. Державно-правове будівництво в УСРР (1919-1921 рр.) та в період нової економічної політики (1921 — початок 1929 р.).	2	2	1		5
Тема 13. Держава і право України в період тоталітарно-репресивного режиму (30-ті рр. XX ст.).	2	2	1		5
Тема 14. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР. Держава і право України в роки Другої світової війни (1939–1945рр.).	2	2	1		5
Тема 15. Держава і право України від періоду десталінізації до «перебудови».	-	-	1		1
Тема 16. Розбудова правової системи незалежної України після розпаду СРСР і до прийняття Конституції України у 1996 р. Розвиток держави і права України на сучасному етапі.	-	-	1		1
Всього	28	26	16	×	70
Контрольна робота	×		×	10	10
ЕКЗАМЕН	×		×	×	20
Разом	×		×	×	100

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Історія держави і права України: академ. курс: підручник / Б. Й. Тищик, І. Й. Бойко. Київ: Ін Юре, 2015. 808 с.
2. Історія держави і права України. Академічний курс. У 2 т. За ред. В.Я. Тація. Київ : Основа, 2003. 420 с.
3. Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолієв, В. О. Рум'янцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Харків: Право, 2013. 704 с.
4. Історія держави і права України. / Трофанчук Г.І. Київ: Юрінком Інтер 2019. 568 с.
5. Терлюк І. Я. Історія держави і права України: навч. посіб. Вид. 4-те, зі змінами. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 772 с.
6. Хрестоматія з історії держави і права України. За ред. В.Д. Гончаренка. Київ : Ін Юре, 1997. 870 с.

Допоміжні

1. Аракелян М. Р. Еволюція інституту адвокатури на українських землях за Статутами Великого князівства Литовського. Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 49. С. 99-103.
2. Атаманова Н. В. Литовські статuti як історичні пам'ятки у системі вітчизняних джерел права. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2014. Вип. 10-1(1). С. 22-24.
3. Атаманова Н. Конституція П. Орлика в сучасному державотворенні України. Юридичний вісник. 2014. № 6. С. 228-233.
4. Бедрій М. Статuti Великого князівства Литовського як джерела правового регулювання діяльності копних судів на українських землях (1529-1842 рр.). Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 49. С. 145-150.
5. Безрук Т. В. Історико-правові засади організації та функціонування Малоросійської колегії в Гетьманщині (1722–1727 рр.). Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2014. Вип. 28(1). С. 10-14.

6. Бойко І. Й. Польське право як важливе джерело Статутів Великого князівства Литовського (1529-1588 рр.). Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 49. С. 32-39.
7. Вовк О. Й. Литовські статuti – джерело міського права України XVI – першої половини XIX ст. Часопис Київського університету права. 2012. № 1. С. 12-16.
8. Гайворонська І. М. Примирення сторін кримінального конфлікту за Литовськими статутами. Університетські наукові записки. 2009. № 2. С. 24-27.
9. Горяга О. Вплив Зборівського договору 1649 року на формування міжнародної правосуб'єктності України-Гетьманщини та його значення. Юридичний вісник. 2016. № 1. С. 162-166.
10. Долматова Н. І. Волинський статут як джерело Статуту Великого князівства Литовського 1588 року. Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 49. С. 39-44.
11. Журбелюк Г. В. Регулювання проблем судоустрою Статутом Великого князівства Литовського 1588 р.: осучаснення досвіду. Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 49. С. 121-127.
12. Єна І. О. Покарання за злочини проти основ національної безпеки (держави) відповідно до норм Руської правди та Литовських статутів. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право". 2018. Вип. 29. С. 87-95.
13. Єна І. О. Покарання за злочини проти основ національної безпеки (держави) відповідно до норм Руської правди та Литовських статутів. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право". 2018. Вип. 29. С. 87-95.
14. Єна І. О. Покарання за злочини проти основ національної безпеки (держави) відповідно до норм Руської правди та Литовських статутів. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право". 2018. Вип. 29. С. 87-95.
15. Єрмолаєв М. Правда Руська Ярослава Мудрого: до витоків і традицій вітчизняного законодавства. Проблеми законності. 2015. Вип. 129. С. 3-10.
16. Задорожній О. В. Міжнародно-правовий статус Гетьманщини після смерті Б. Хмельницького: від полівасалітетної державності до втрати статусу державного утворення. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. 2013. Вип. 6-1(2). С. 221-226.
17. Іванов В. М. Модель гетьманської держави парламентського типу в Конституції Пилипа Орлика. *Dictum factum*. 2020. № 1. С. 90-96.
18. Клименко С. В. Види злочинів, система покарань і судочинство за «русською правдою». Південноукраїнський правничий часопис. 2012. № 3. С. 214-217.
19. Коваль Т. Система покарань за Русською Правдою та Двинською статутною грамотою 1397 р.: порівняльно-правове дослідження. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2010. Вип. 82. С. 75-79.
20. Колос М. І. Об'єктивні ознаки кримінально-правових положень Руської Правди. Університетські наукові записки. 2012. № 1. С. 561-566.
21. Колос М. І. Суб'єктивні ознаки кримінально-правових положень Руської Правди. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2012. № 3. С. 130-134.
22. Колос М. Конституційні основи кримінально-правової політики Української Народної Республіки (1917–1918 роки). Вісник Конституційного Суду України. 2016. № 2-3. С. 216-224.
23. Кравець Т. Є. Політико-правовий аналіз Конституції Пилипа Орлика 1710 року. Журнал східноєвропейського права. 2018. № 51. С. 218-224.
24. Крейберт Р. В. Брест-Литовська мирна угода УНР з Центральними державами 1918 року (історико-правовий аспект). Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2004. Вип. 27. С. 223-230.
25. Кузьменко В. Б. До питання про соціально-економічні та політико-правові підстави проголошення Української Народної Республіки. Актуальні проблеми політики. 2018. Вип. 61. С. 265-275.

26. Кулішенко О. Ю. Джерела правового регулювання земельних відносин в Гетьманщині у період другої половини XVII-першої половини XVIII ст. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право. 2014. Вип. 25. С. 31-34.
27. Литвиненко Т. М. Структура Статуту Великого князівства Литовського 1588 року. Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 49. С. 74-77.
28. Литовченко Л. А. Розсуд у цивільному праві Української держави XI-III століть за «Руською Правдою». Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 3. С. 31-49.
29. Лотюк О. С. Конституція Пилипа Орлика 1710 року як першооснова конституційно-правових засад громадянського суспільства в Україні. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2014. Вип. 3-4. С. 30-37.
30. Луцький І. М. Християнські основи козацького права. Університетські наукові записки. 2011. № 2. С. 40-44.
31. Любченко Д. І. Система покарань у кримінальному праві Гетьманщини другої половини XVII – першої чверті XVIII ст. (за судовою практикою). Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2006. № 35. С. 97-102.
32. Макаренко О. В. Магдебурзьке право як основа самоврядування міст Гетьманщини. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2010. № 3. С. 57-59.
33. Макаренко О. В. Поняття та склад злочину за джерелами права Гетьманщини. Право і суспільство. 2011. № 1. С. 57-60.
34. Макарчук В. В. Правовий статус реєстрового козацтва в соціальній структурі в XVI-XVII ст. в Україні. Наше право. 2014. № 4. С. 17-23.
35. Макарчук В. В. Трансформація правового статусу реєстрового козацтва в умовах ліквідації Української гетьманської держави. Журнал східноєвропейського права. 2019. № 63. С. 67-74.
36. Мандук Т. С. Руська Правда як джерело укладання Статутів Великового князівства Литовського. Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 49. С. 59-3.
37. Мартинюк О. В. Вбивство як злочин проти життя жінки за Литовським статутом. Правничий часопис Донецького університету. 2015. № 1-2. С. 91-99.
38. Мартинюк О. В. Злочини проти здоров'я жінки за Литовським Статутом. Журнал східноєвропейського права. 2016. № 31. С. 60-65.
39. Музиченко П. П. Статут Великого князівства Литовського 1529 року: від права усного до права писаного. Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 45. С. 135-139.
40. Музиченко П. П. Статути Великого князівства Литовського – видатна пам'ятка права слов'янських народів. Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 49. С. 7-14.
41. Нелін О. І. До питання спадкового права за Статутом Великого князівства Литовського 1529 року. Право і Безпека. 2005. Т. 4, № 6. С. 160-163.
42. Ніколаєнко Т. Б. Звичаєве право скіфської держави. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 8. С. 51-56.
43. Огірко Р. С., Ярешко Д. Морально-етичні засади української козацької держави за Конституцією Пилипа Орлика. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18 : Економіка і право. 2015. Вип. 28. С. 123-129.
44. Остапенко Т. О. "Права, за якими судиться малоросійський народ" 1743 р. – важливий етап систематизації права України-Гетьманщини XVIII ст. Актуальні проблеми політики. 2014. Вип. 51. С. 440-446.
45. Остапенко Т. О. Вплив Статуту Великого князівства Литовського 1588 року на формування системи права України-Гетьманщини другої половини XVII – 80-х рр. XVIII ст. Актуальні проблеми держави і права. - 2009. - Вип. 49. - С. 212-216.
46. Остапенко Т. О. Вплив німецького міського права на розвиток правової системи України-Гетьманщини у другій половині XVII – 80-х рр. XVIII ст. Актуальні проблеми держави і права. 2012. Вип. 63. С. 279-285.
47. Остапенко Т. О. Застосування норм звичаєвого права як важливий чинник розвитку правової системи України-Гетьманщини у другій половині XVII – 80-х рр. XVIII ст. Актуальні проблеми держави і права. 2011. Вип. 58. С. 136-143.

48. Осташова В. О., Липій Є. А. Конгреси Священного союзу як інструменти встановлення міжнародного правопорядку. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 448-452.
49. Осташова В. О., Липій Є. А., Пивовар А. В. Священний союз: передумови, створення та плани на встановлення міжнародного правопорядку. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 4. С. 41-46.
50. Осташова В. О., Шведенко П. Ю., Чаплигіна А. Р. Деякі юридичні та практичні аспекти реалізації століпінської аграрної реформи на Полтавщині. *Вісник Ужгородського національного університету Серія «Право»*. 2019. №54. Том.1. С. 24-28. URL: <http://visnyk-juris-uzhnu-uz.com/wp-content/uploads/2020/12/No.54-1.pdf>
51. Охотницька Н. В. Система повітових судів на українських землях за Литовським статутом 1566 р. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2013. Вип. 10. С. 357-360.
52. Пальонко І. М., Коваль В. А. Склад злочину за Руською Правдою. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2011. Вип. 7. С. 220-222.
53. Пасічник М. С. Руська правда як основний законодавчий документ Давньої Русі. *Квалілогія книги*. 2013. № 1. С. 89-98.
54. Петровська Н. В. Закріпачення селянства за Статутом Великого князівства Литовського 1529 року. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 49. С. 188-193.
55. Петровський В. М. Поліцейська функція у діяльності судових чиновників за Статутами Великого князівства Литовського. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 49. С. 116-121.
56. Погорецький М. А. Розшук злочинців та доазування їхньої вини за часів Руської Правди. *Право і Безпека*. 2002. № 3. С. 73-77.
57. Покарання як основний захід кримінально-правового характеру за Руською правдою. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. «Право»*. 2011. Вип. 16. С. 119-124.
58. Рум'янець В. О., Перчакова Л. О. Історія розробки і джерела Литовського статуту 1529 року. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2001. Вип. 16. С. 113-119.
59. Саленко В. І. Вплив Статутів Великого князівства Литовського на розвиток правової думки в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 49. С. 78-82.
60. Стеньгач Н. О. Роль права в суспільно-політичному житті української козацької держави (друга половина XVII–XVIII ст.ст.). *Університетські наукові записки*. 2019. № 3. С. 21-32.
61. Стецюк Н. Коституція Української Народної Республіки 1918 року: теоретико-правова характеристика. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки*. 2018. Вип. 20. С. 155-161.
62. Страхов М. М. Основні риси державного ладу Боспорського царства. *Вісник університету внутрішніх справ*. 1999. Вип. 7(2). С. 158-163.
63. Токарчук О. В. Переяславський договір 1654 р. в оцінці вчених діаспори у 20-40 рр. XX ст. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 3. - С. 50-53.
64. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Рецепція римського права у статутах Великого князівства Литовського: чинники, передумови та деякі результати. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 49. С. 14-24.
65. Худояр Л. В. Правове регулювання статусу населення Гетьманщини актами гетьмана Івана Мазепи. *Правова держава*. 2017. Вип. 28. С. 47-58.
66. Худояр Л. В. Становлення принципу рівності у правовій ідеології українського козацтва наприкінці XVI – у першій третині XVII століття. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 3. С. 75-78.
67. Шершенькова В. А. Військові злочини за Статутами Великого князівства Литовського (XVI ст.). *Правова держава*. 2019. № 36. С. 36-41.
68. Шинкарьов Ю. В. Спеціальні засади призначення покарання у Руській правді. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право"*. 2018. Вип. 28. С. 106-114.

69. Шинкарьов Ю. В. Спеціальні засади призначення покарання у Руській правді. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право". 2018. Вип. 28. С. 106-114.

70. Щербатюк В. М., Сокур Ю. В., Орищенко Ю. В. Козацьке право Запорозької Січі в контексті українського правотворення. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2020. № 1. С. 53-61.

71. Яцишин М. Нововведення в загальних положеннях кримінального права та майнових покараннях за Першим Литовським Статутом 1529 р. Історико-правовий часопис. 2019. № 2. С. 3-6.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>